

DI TÍCH LỊCH SỬ - VĂN HÓA THÁI NGUYÊN VỚI VIỆC DẠY HỌC LỊCH SỬ DÂN TỘC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG

Mai Văn Nam^{1*}, Bùi Lê Ban²

¹*Trường Đại học Sư phạm - ĐH Thái Nguyên*

²*Trường THPT Thái Nguyên*

TÓM TẮT

Di tích lịch sử - văn hóa có liên quan mật thiết với chương trình dạy học lịch sử ở trường phổ thông. Do đó, giáo viên cần khai thác loại hình di sản văn hóa này vào các bài học lịch sử. Với thuộc tính trực quan, hấp dẫn và tính thuyết phục, sử dụng di tích có ý nghĩa quan trọng trong hình thành kiến thức lịch sử, giáo dục tư tưởng, tình cảm đúng đắn cho học sinh. Vận dụng phương pháp nghiên cứu lý thuyết, phương pháp tiếp cận thực tiễn, bài viết phân tích làm rõ thêm vấn đề quan niệm, đặc điểm, cơ sở việc sử dụng di tích lịch sử - văn hóa Thái Nguyên trong dạy học lịch sử dân tộc. Từ đó, bài viết đề xuất một số biện pháp sử dụng di tích lịch sử - văn hóa góp phần nâng cao chất lượng dạy học lịch sử ở trường phổ thông hiện nay.

Từ khóa: *Di tích lịch sử - văn hóa; dạy học với di tích lịch sử; dạy học lịch sử với di tích; di tích Thái Nguyên; dạy học lịch sử.*

Ngày nhận bài: 04/6/2020; Ngày hoàn thiện: 16/6/2020; Ngày đăng: 23/6/2020

HISTORICAL - CULTURAL HERITAGES IN THAI NGUYEN PROVINCE WITH TEACHING NATIONAL HISTORY IN HIGH SCHOOLS

Mai Van Nam^{1*}, Bui Le Ban²

¹*TNU - University of Education*

²*Thai Nguyen High school*

ABSTRACT

Historical - cultural heritages have close relationship with the curriculum of teaching history in high schools. As a result, teachers need to apply those heritages in historical lessons. Because of the visualization, attraction and persuasion, the using of heritage is meaningful in creating historical knowledge, educating suitable ideology and behavior for students. Applying theoretical analyzing method, practical approaching method, this paper makes clearly issues of conception, characteristic, foundation of using historical - cultural heritages in Thai Nguyen with teaching national history. Since then, the paper proposes some approaches to exploit, apply historical - cultural heritages in improving the quality of teaching history in high schools.

Keywords: *Historical – cultural heritages; teaching with historical heritage; teaching history with heritage; heritages in Thai Nguyen; teaching history.*

Received: 04/6/2020; Revised: 16/6/2020; Published: 23/6/2020

* Corresponding author. Email: nammv@tnue.edu.vn

1. Giới thiệu

Để khôi phục được bức tranh quá khứ sinh động, hình thành và phát triển năng lực lịch sử ở người học thì việc dạy học phải sử dụng đa dạng nguồn sử liệu khoa học, tin cậy. Di tích lịch sử - văn hóa (LS - VH) là loại hình di sản văn hóa có thuộc tính trực quan, hấp dẫn và tính thuyết phục, nên có ý nghĩa quan trọng trong hình thành kiến thức lịch sử, giáo dục tư tưởng, tình cảm đúng đắn cho học sinh.

Thái Nguyên là vùng đất có bề dày lịch sử, văn hóa. Những di tích LS - VH ở địa phương có nhiều nội dung phù hợp với chương trình lịch sử Việt Nam nên việc khai thác, tổ chức dạy học bộ môn với di tích LS - VH là rất cần thiết [1], [2]. Nhưng nhìn chung, tại các trường THPT ở Thái Nguyên, việc tổ chức dạy học với di tích LS-VH ở địa phương chưa được quan tâm đúng mức hoặc sử dụng chưa hiệu quả.

Bài viết nghiên cứu, làm rõ vấn đề quan niệm, đặc điểm, cơ sở việc sử dụng di tích LS - VH, đồng thời đề xuất một số biện pháp khai thác, sử dụng di tích góp phần nâng cao chất lượng dạy học lịch sử (DHLS) ở trường phổ thông hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quan niệm về di tích lịch sử - văn hóa

** Khái niệm di tích lịch sử - văn hóa*

Di tích là những dấu vết vật chất của quá khứ còn tồn tại đến ngày nay. Theo Luật di sản văn hóa của Việt Nam năm 2001 quy định “*di tích lịch sử - văn hóa là công trình xây dựng, địa điểm và các di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc công trình, địa điểm đó có giá trị lịch sử, văn hóa, khoa học*” [3]. Do vậy, di tích LS-VH là tài sản vô giá trong kho tàng di sản văn hoá của dân tộc, là những chứng tích vật chất phản ánh sâu sắc nhất về đặc trưng văn hoá, về cội nguồn và truyền thống đấu tranh dựng nước, giữ nước của cộng đồng các dân tộc Việt Nam, đồng thời là một bộ phận cấu thành kho tàng di sản văn hoá nhân loại. Di tích LS-VH được coi như những trang sử sống mang dấu ấn về sự biến động, thăng trầm của nhiều thời kỳ lịch sử quốc gia, dân tộc...

** Cấu tạo di tích lịch sử - văn hóa*

Căn cứ vào quy định về công tác bảo tồn, xét về hình thức bên ngoài và cấu tạo bên trong thì di tích nói chung hay di tích LS-VH là những vật thể nhìn thấy, có kích thước, hình dạng, gắn với các sự kiện, nhân vật tiêu biểu của lịch sử. Tuy nhiên, trong yếu tố bất động sản, cố định của di tích LS-VH, còn hàm chứa các yếu tố động sản. Đó là các hiện vật lịch sử quý giá, các tài liệu được lưu giữ và có thể dịch chuyển. Xét về cấu tạo, di tích LS-VH gồm các thành phần bản thân vật thể, môi trường thiên nhiên và kiến trúc của di tích và các hoạt động văn hóa diễn ra trong môi trường di tích.

** Đặc điểm của di tích lịch sử - văn hóa*

Di tích là hiện trường của lịch sử, vì vậy nó là duy nhất, không thể tái sinh. Khi đến di tích LS-VH chúng ta cảm nhận chúng tự nhiên, gần gũi. Bản thân các di tích LS-VH là những hiện trường lịch sử mà ở đó tạo cho con người những cảm xúc đặc biệt về quá khứ.

Mỗi di tích LS-VH được tạo nên bởi một không gian và thời gian lịch sử cụ thể, ở đó chúng ta có thể suy tưởng, chấp những mảnh ghép của quá khứ, để hình dung những gì đã diễn ra. Chúng cung cấp vật thể có thật, cảm nhận trực tiếp để tưởng tượng lịch sử.

Căn cứ vào Luật Di sản được thông qua 2001 và luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật di sản (2009), các di tích LS-VH phải có một trong các tiêu chí sau:

- Công trình xây dựng, địa điểm gắn với sự kiện lịch sử tiêu biểu trong quá trình dựng nước và giữ nước.
- Công trình xây dựng, địa điểm gắn với thân thể và sự nghiệp của anh hùng dân tộc, danh nhân của đất nước.
- Công trình xây dựng, địa điểm gắn với sự kiện lịch sử tiêu biểu của các thời kỳ cách mạng, kháng chiến.
- Địa điểm có giá trị về khảo cổ.
- Quần thể các công trình kiến trúc hoặc công trình kiến trúc đơn lẻ có giá trị tiêu biểu về kiến trúc, nghệ thuật của các giai đoạn lịch sử.

2.2. Cơ sở của việc sử dụng di tích lịch sử - văn hóa Thái Nguyên trong dạy học lịch sử dân tộc ở trường phổ thông

Với chức năng và đặc điểm của mình, di tích trở thành đối tượng cần được khai thác sử dụng vào quá trình DHLS. Sử dụng di tích chịu sự tác động, chi phối từ các thành tố của quá trình DHLS. Phương diện sử dụng di tích trong DHLS được cụ thể hóa ở các nội dung về thông tin tài liệu, phương tiện trực quan, không gian, môi trường học tập, hướng dẫn viên. Phương diện sử dụng thể hiện tính bao quát, toàn diện của các bộ phận cấu thành di tích. Việc sử dụng di tích lịch sử - văn hóa Thái Nguyên trong dạy học lịch sử dân tộc xuất phát từ những cơ sở sau:

2.2.1. Vai trò, ý nghĩa của việc sử dụng di tích lịch sử - văn hóa đối với dạy học lịch sử

Di tích không chỉ bảo tồn các di sản văn hoá mà còn là điểm du lịch tham quan về nguồn ý nghĩa. Đối với DHLS ở trường phổ thông, di tích có vai trò quan trọng như sau:

Di tích là nơi học tập tối ưu, một học đường đặc biệt đối với bộ môn Lịch sử. Di tích là nơi diễn ra sự kiện, chứa đựng những bằng chứng hùng hồn về quá khứ, những tài liệu quý giá trong nghiên cứu và học tập lịch sử. Di tích giúp hình dung một cách chân thực về quá khứ, là nơi thể hiện những bức tranh sinh động về cuộc sống lao động, chiến đấu, hi sinh của các thế hệ đi trước trong sự nghiệp đấu tranh dựng nước và giữ nước.

Di tích – hiện trường lịch sử sống động, là nguồn kiến thức quý giá để tổ chức hoạt động nhận thức cho HS. Di tích được quan niệm như là một trung tâm thông tin, có lượng thông tin nguyên gốc, chính xác, phong phú, dễ tiếp cận. Di tích còn có mối liên hệ chặt chẽ với DHLS, bản thân nội dung trưng bày là bài học lịch sử sinh động, hấp dẫn.

Tài liệu di tích không mang tính lý luận khái quát mà thể hiện những sự kiện lịch sử, những chiến công, chiến dịch hay mô hình của một căn cứ chiến đấu, sa bàn một trận đánh với những sự kiện cụ thể. Di tích chính là “câu nói” giữa quá khứ và hiện tại [4].

Với vai trò quan trọng trên, việc sử dụng di tích LS-VH trong DHLS có ý nghĩa sâu sắc trên các phương diện

Về kiến thức: Sử dụng di tích tại địa phương có tác dụng sâu sắc đối với việc hình thành và vận dụng kiến thức của HS. Trước tiên, việc sử dụng tài liệu di tích cung cấp nguồn sử liệu đáng tin cậy dựa trên thông tin tài liệu gốc, giúp học sinh (HS) có cơ sở nhận thức lịch sử một cách hiệu quả. Khi sử dụng di tích, HS được tận mắt chứng kiến những vết tích của quá khứ, cho nên các em được tiếp cận với lịch sử trong không gian đa chiều, đa sắc qua hệ thống trưng bày khoa học, đa dạng [5]. Qua đó, HS được học tập lịch sử trong một môi trường sống động, tạo điều kiện hình thành những biểu tượng lịch sử chân thực, hấp dẫn, hiểu được bản chất của các sự kiện lịch sử, nắm vững khái niệm và rút ra bài học, quy luật lịch sử.

Việc sử dụng hiệu quả di tích tại địa phương kích thích hứng thú học tập cho HS. Trên cơ sở những tài liệu, hiện vật phong phú, HS vừa quan sát vừa tư duy sẽ nảy sinh trong các em những kích thích, tính tìm tòi khám phá. Cùng với tính hấp dẫn của tài liệu, hiện vật, sự truyền cảm của thuyết minh viên di tích có tác dụng quan trọng trong việc tạo nên hứng thú cho HS.

Về kỹ năng: Trên cơ sở tri giác những tài liệu di tích trong DHLS Việt Nam những kỹ năng học tập bộ môn và kỹ năng gắn với nghiệp vụ di tích được rèn luyện, phát triển cho HS.

Trên phương diện của phương tiện dạy học trực quan, sử dụng tài liệu di tích trước tiên sẽ phát triển kỹ năng quan sát cho HS.

Đối với phương diện nguồn kiến thức, sử dụng di tích rèn luyện cho HS kỹ năng tư duy khoa học. Từ việc tiếp xúc, tri giác các tài liệu di tích, HS không chỉ có được các biểu tượng, hình dáng bên ngoài của sự vật, hiện tượng mà còn phân tích, đối chiếu, so sánh để hiểu bản chất bên trong. Qua việc sử dụng tài liệu, hiện vật, HS trình bày những suy nghĩ, lập luận dựa trên những bằng chứng khoa học, tin

cây giúp các em không chỉ tránh được tình trạng hiểu biết một cách chung chung, trừu tượng mà còn phát triển khả năng tổng hợp, phân tích, đánh giá lịch sử một cách khách quan, khoa học.

Bên cạnh đó, việc trưng bày, tổ chức triển lãm, thuyết minh của di tích có ý nghĩa giúp HS phát triển kỹ năng trưng bày và thuyết minh sản phẩm học tập theo hình thức hoạt động nhóm, dạy học dự án.

Về thái độ: Di tích có sứ mạng phục vụ tuyên truyền giáo dục trên cơ sở những tài liệu gốc tiêu biểu. Do đó, khi sử dụng di tích trong DHLS ở trường phổ thông có tác dụng to lớn trong việc định hướng thái độ, giáo dục tư tưởng, tình cảm đạo đức cho HS.

Tài liệu di tích giàu tính biểu cảm kết hợp với sự thuyết minh hấp dẫn sẽ có tác động sâu sắc đến ý thức, tình cảm ở HS. Qua đó, những xúc cảm lịch sử được bộc lộ một cách tự nhiên.

Sử dụng di tích tại địa phương sẽ góp phần quan trọng vào việc giáo dục truyền thống lịch sử, văn hóa, lòng yêu quê hương đất nước. Đặc biệt, tài liệu di tích là chỗ dựa vững chắc để giáo dục niềm tin, nhân cách, đạo đức cho HS. Ví dụ, khi học tập trải nghiệm tại Di tích ATK Định Hóa, HS chứng kiến nơi ở và làm việc của Bác Hồ, được lắng nghe một số mẩu chuyện lịch sử về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, các em sẽ khâm phục, tin tưởng sự lãnh đạo tài tình của Bác và Trung ương Đảng, rút ra những bài học đạo đức, lối sống cho bản thân.

2.2.2. Mối quan hệ giữa nội dung di tích tại địa phương với nội dung lịch sử dân tộc

Di tích LS-VH tại địa phương có nội dung trưng bày gắn bó chặt chẽ với nội dung lịch sử dân tộc, biểu hiện trong cặp phạm trù cái chung và cái riêng. Bất cứ một sự kiện, hiện tượng nào xảy ra đều mang tính địa phương, bởi nó gắn với một vị trí không gian cụ thể ở một địa phương hoặc một số địa phương nhất định. Tuy nhiên, những sự kiện, hiện tượng đó có tính chất, quy mô, mức độ ảnh hưởng khác nhau.

Lịch sử dân tộc hay lịch sử địa phương đều là dựng lại quá khứ đời sống xã hội, giáo dục lòng yêu nước, truyền thống đấu tranh bất khuất của dân tộc ta trong quá trình dựng nước và giữ nước, ghi lại những nét văn hóa truyền thống, tinh thần nhân đạo sâu sắc của dân tộc Việt Nam. Do đó, việc giáo dục đạo đức, tư tưởng, tình cảm cho HS thông qua môn Lịch sử sẽ rất đa dạng và phong phú ở những dẫn chứng tại một không gian cụ thể. Song, cũng từ những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc trong quá trình dựng nước và giữ nước, các em sẽ tự hào và ý thức hơn về tình yêu quê hương, địa phương mình.

Nhiều tài liệu điển hình của di tích tại địa phương chính là cơ sở để tái hiện lịch sử dân tộc. Ví như tài liệu di tích tại Thái Nguyên là nguồn sử liệu quan trọng của lịch sử địa phương góp phần cụ thể hóa nhiều sự kiện của lịch sử dân tộc. Điển hình như di tích ATK Định Hóa - thủ đô kháng chiến của cả nước, nơi Bác Hồ và các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước từng ở và làm việc để lãnh đạo toàn dân ta kháng chiến, kiến quốc chống thực dân Pháp giành thắng lợi [6]. Vì vậy, sử dụng di tích tại địa phương trong DHLS dân tộc có giá trị cụ thể hóa lịch sử dân tộc, giúp HS dễ nhớ, hiểu sâu lịch sử dân tộc.

Mỗi tài liệu, hiện vật của di tích tại địa phương tạo nên tính cụ thể của kiến thức đồng thời có tác dụng đưa kiến thức lịch sử dân tộc trở nên gần gũi với đời sống địa phương của các em. Những dụng cụ sinh hoạt, vũ khí đến các mô hình, sa bàn, kỷ vật lưu giữ, trưng bày ở di tích sẽ góp phần cụ thể hóa, khắc sâu sự kiện lịch sử dân tộc. Với việc sử dụng tài liệu di tích, HS có được một cái nhìn cụ thể, hiểu thêm nhiều tri thức mới mẻ mà với kiến thức bó hẹp trong sách giáo khoa không thể cung cấp đủ cho các em.

Xuất phát từ đặc điểm mỗi di tích được xác lập ở một địa phương trên lãnh thổ quốc gia cho nên sử dụng di tích trong DHLS được đặt ở phạm vi nhất định. Sử dụng di tích tại địa phương trong DHLS là việc giáo viên (GV)

khai thác tư liệu và tổ chức cho HS sử dụng di tích ngay tại địa phương để học tập nội dung lịch sử Việt Nam. Hoạt động trên vừa phát huy di sản của địa phương, đồng thời gắn kết nội dung kiến thức của lịch sử dân tộc.

2.2.3. Giá trị di tích lịch sử - văn hóa tại Thái Nguyên với dạy học lịch sử dân tộc

Thái Nguyên từ xưa đến nay vẫn được coi là gạch nối của vùng rừng núi Việt Bắc và vùng đồng bằng Bắc Bộ. Trong quá trình dựng nước và giữ nước của dân tộc có rất nhiều các sự kiện lịch sử đã ghi dấu ấn trên mảnh đất này. Những yếu tố về tự nhiên, lịch sử, xã hội của Thái Nguyên đã góp phần tạo nên một hệ thống di tích LS-VH mà kết tinh ở đó những nét tinh hoa văn hóa rất đặc trưng và tiêu biểu.

Thái Nguyên là địa phương có sự đa dạng về hệ thống di tích, nơi đây có di tích quốc gia đặc biệt, di tích quốc gia, di tích cấp tỉnh. Trong DHLS Việt Nam ở trường phổ thông, một số di tích tiêu biểu tại Thái Nguyên cần khai thác sử dụng như sau:

Về di tích khảo cổ học, tiêu biểu là di tích Thần Sa. Tại đây các nhà khảo cổ học Việt Nam đã phát hiện gần 10 di chỉ thời đại đồ đá cũ, tiêu biểu là di chỉ hang Phiêng Tung và mái đá Ngườm. Các di chỉ khảo cổ trên đã chứng tỏ Thái Nguyên là một trong những nơi xuất hiện sớm người nguyên thủy ở Việt Nam.

Về di tích văn hóa, tiêu biểu như khu di tích Lý Nam Đế thuộc xã Tiên Phong (Phổ Yên), di tích đền Đuối, di tích núi Vắn, núi Võ,...

Về di tích lịch sử - cách mạng, gồm có một số địa điểm của cuộc khởi nghĩa Thái Nguyên năm 1917 (Trại lính Khố Xanh, nhà lao Thái Nguyên, đền thờ Đội Cấn), di tích Nhà tù Chợ Chu, địa điểm thành lập đội Cứu quốc quân II (ngày 15/9/1941), di tích nơi thành lập Việt Nam giải phóng quân, di tích Thanh niên xung phong Đại đội 915 - Bắc Thái,... Điển hình nhất là khu Di tích Quốc gia đặc biệt ATK Định Hóa, được Chính phủ xác định là “một quần thể di tích quan trọng vào bậc nhất của dân tộc Việt Nam trong thế kỉ XX” [7].

Cùng với giá trị quan trọng về mặt sử liệu, các di tích LS – VH Thái Nguyên còn là “địa chỉ đỏ” đối với việc dạy học nội dung lịch sử dân tộc trong chương trình DHLS ở trường phổ thông.

2.3. Một số biện pháp sử dụng di tích lịch sử - văn hóa Thái Nguyên trong bài học lịch sử dân tộc ở trường THPT

** Sử dụng di tích LS – VH để tạo tình huống học tập, khởi động nhận thức HS*

Tình huống học tập hay còn gọi là tình huống có vấn đề là một trạng thái tâm lý xuất hiện ở người học, có đặc trưng cơ bản ở vấn đề học tập xuất hiện khi HS đứng trước sự cần thiết phải tìm ra cái mới, cái chưa biết. Ví dụ khi dạy học bài 13 (Lớp 10) về Việt Nam thời nguyên thủy, GV lựa chọn ảnh mái đá Ngườm và các hố khai quật của khu di tích khảo cổ học Thần Sa để tạo tình huống học tập cho HS. GV treo ảnh trên bảng hoặc trình chiếu trên PowerPoint và tổ chức cho HS nhận diện bức ảnh thông qua các câu hỏi mang tính chất gợi mở: Những bức ảnh trên gắn với di tích LS-VH nào? Em biết gì về nội dung những bức ảnh này? Qua những bức ảnh trên em có nhận xét gì?

Qua việc tạo tình huống học tập trên sẽ kích thích trí tò mò, tìm hiểu của HS để giải quyết vấn đề mà GV đặt ra. Từ đó giúp các em hiểu được bản chất của sự việc, hiện tượng, đồng thời ghi nhớ vững chắc kiến thức.

** Sử dụng di tích LS – VH để tạo biểu tượng lịch sử, hình thành kiến thức mới.*

Tạo biểu tượng lịch sử là giai đoạn nhận thức cảm tính của quá trình học tập lịch sử, vì thế di tích LS-VH ở Thái Nguyên với nguồn sử liệu phong phú được xem là có nhiều ưu thế trong việc tạo biểu tượng để hình thành kiến thức mới cho HS trong quá trình học tập lịch sử. GV có thể sử dụng đa dạng nhiều tài liệu trực quan khác từ các di tích LS-VH ở Thái Nguyên để tạo biểu tượng lịch sử cho HS. Ví dụ, khi dạy bài 24, Việt Nam trong những năm chiến tranh thế giới thứ nhất 1914 – 1918 (Lịch sử 11), GV có thể sử dụng tranh ảnh

hoặc di tích 3D liên quan đến đền thờ Đội Cấn để hướng dẫn tổ chức cho HS học tập nội dung Khởi nghĩa của binh lính Thái Nguyên (1917). HS được tiếp cận các nguồn sử liệu hình ảnh, để tái hiện cuộc khởi nghĩa, hình thành biểu tượng về nhân vật Trịnh Văn Cấn, rút ra những nhận xét, đánh giá về cuộc khởi nghĩa chống thực dân Pháp trên quê hương Thái Nguyên. Trên cơ sở tri giác các tài liệu di tích, HS được khắc sâu kiến thức cơ bản, có được những biểu tượng trực quan, hấp dẫn.

** Sử dụng di tích LS – VH để giải thích, đánh giá vấn đề lịch sử.*

GV có thể thực hiện theo các bước sau: GV nêu câu hỏi, nhiệm vụ cần giải thích, đánh giá. Tiếp đó, GV cung cấp thông tin qua hệ thống tư liệu về di tích LS-VH liên quan đến nội dung bài học (có thể qua phiếu học tập, qua màn hình trình chiếu). GV hướng dẫn HS thảo luận, phát biểu ý kiến, nhận xét. Sau cùng, GV khái quát vấn đề và định hướng nội dung cần đánh giá. *Ví dụ*, khi dạy mục IV trong Bài 22 (Lịch sử 12), GV tổ chức hoạt động tìm hiểu cuộc chiến đấu chống lại chiến dịch ném bom B52 của đế quốc Mỹ (12/1972) diễn ra như thế nào ở Thái Nguyên. Trong đó, GV hướng dẫn HS sử dụng di tích Thanh niên xung phong 915 Bắc Thái để giải thích: Tại sao Thái Nguyên trở thành một trong những mục tiêu bắn phá quan trọng đối với máy bay B52 của Mỹ? Dựa trên việc tìm hiểu thông tin từ nhà trưng bày tại di tích 3D, GV hướng dẫn HS giải thích vấn đề: Khi đế quốc Mỹ leo thang bắn phá miền Bắc, hàng viện trợ vào nước ta chủ yếu phải tập kết về Thái Nguyên. Thái Nguyên trở thành “cảng cạn”, tiếp nhận và chuyển hàng vào tiền tuyến. Xác định Thái Nguyên có khu công nghiệp gang thép, có đầu mối giao thông quan trọng cho nên nơi đây là một trong những trọng điểm đánh phá ác liệt của máy bay Mỹ.

Qua việc tổ chức hoạt động giải thích, đánh giá vấn đề lịch sử như trên giúp HS phát triển kỹ năng tư duy phân biện, lập luận, đánh giá dựa trên những cơ sở bằng chứng lịch sử.

3. Kết luận

Khai thác, sử dụng tài liệu di tích LS – VH địa phương là một biện pháp góp phần đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao chất lượng DHLS dân tộc. Các di tích với vai trò là một thiết chế văn hóa đặc thù đã đưa lại cho GV, HS những thông tin, những tri thức chân thực, tin cậy và lý thú từ các tài liệu gốc. Sử dụng di tích là một biện pháp thực hiện hiệu quả quan điểm giáo dục của Đảng, Nhà nước, gắn học với hành, nhà trường với xã hội. Việc sử dụng di tích tại địa phương trong DHLS Việt Nam có ý nghĩa giáo dục toàn diện, từ đó hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất cho HS.

Với tất cả ý nghĩa đó, di tích LS - VH tại Thái Nguyên rất cần thiết đối với DHLS dân tộc ở trường phổ thông. Việc khai thác và sử dụng hiệu quả di tích tạo hứng thú, kích thích lòng ham mê học tập ở HS, góp phần nâng cao chất lượng bộ môn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. H. T. Do, and T. T. H. Le, “Teaching high school history through the heritage of Safety in the central area of Dinh Hoa district, Thai Nguyen province,” *Journal of Education*, no. 343, pp. 36-38, October 2014.
- [2]. T. T. T. Ha, “Local history education in high schools in Thai Nguyen city,” *Journal of Education*, no. 313, pp. 44-46, July 2013.
- [3]. National Assembly of the Socialist Republic of Vietnam, *Law on Cultural Heritage*, Hanoi, 2001.
- [4]. T. C. Nguyen, *Historical Museum in teaching history in high schools*. VNU Publishing House, 1998.
- [5]. K. T. Nguyen, *Museums, Heritages - Origin in teaching and learning history in high schools*. Education Publishing house, 2014.
- [6]. Executive Committee of Thai Nguyen Provincial Party Committee, *Uncle Ho with Thai Nguyen and Thai Nguyen with Uncle Ho*, Political Publishing House, Hanoi, 2007.
- [7]. Management Board of ATK Dinh Hoa - Thai Nguyen Historic - Ecological Relic Site, *Special National Monument Safety of Dinh Hoa - Thai Nguyen area, Chronicle of images*. People's Army Publishing House, Hanoi, 2014.